

[Aksel Møller.]

med delvis dækning, skyldes det for det første, at statens udgifter forhøjes med 30—40 mill. kr. for hver dyrtidsportion, som pristallet giver adgang til, og for det andet, at når vi befinder os i en situation med stigende tendens for valutabalancen, er der i højere grad råd til at ofre en indsats overfor inflationen, end der ellers ville være. Forudsætningerne er altså efter min mening tilstede for ganske lidenskabsløst at drøfte tanken, selvom der kun kunne skaffes delvis dækning igennem besparelser for det indtægtstab, som måtte blive statens, hvis man valgte den udvej at bekæmpe inflationen på denne måde.

Jeg håber med denne indledende bemærkning at have tilbagevist, hvad det ærede medlem påduttede mig: troen på, at en skattnedsættelse samtidig kunne blive en forbrugsbegrænsning. Når en så fundamental misforståelse af den konservative tankegang har kunnet huses i det ærede medlems noksom berømte hjerne, er det vel nødvendigt, at en yderligere skildring af tanken gives fra denne talerstol. (*Bertel Dahlgaard*: Absolut!). Jeg har også, som det ærede medlem vil se, allerede imødekommet hans hede ønske om, at jeg skulle tage ordet om denne tanke, og hvis han nu et øjeblik i stilhed lytter til, hvad jeg har at sige, vil han forhåbentlig blive overbevist om, at her i alt fald er et initiativ, som venter på hans støtte.

Udgangspunktet for tanken er, at løn og produktionsomkostning er to sider af samme sag. Stiger lønningerne, stiger produktionsomkostningerne. Når vi til januar må notere et pristal, som fra marts og april berettiger de pristalsregulerede til yderligere så og så mange dyrtidsportioner, lad os f. eks. sige 3, vil følgen blive en tilsvarende forøgelse af landets produktionsomkostninger. I hvor vid udstrækning denne vækst i omkostningerne vil føre til stigende priser, kan naturligvis diskuteres; de enkelte erhverv har forskellige vilkår og forskellige muligheder for at få dækning for deres produktionsomkostninger. Drejer det sig om et udpræget hjemmemarkedserhverv, f. eks. byggeriet, vil man vel i fuld udstrækning se, at højere produktionsomkostninger fører til højere priser, i alt fald under fuld beskæftigelse, højere vel endda end selve lønstig-

ningernes sum, fordi der her vil være åbnet mulighed for, at de stigende produktionsomkostninger påvirker avancerne. Drejer det sig om eksportvarer eller om sådanne hjemmemarkedsvare, som udsættes for en hård konkurrence fra udlandets produktion, kan stigende produktionsomkostninger kun dækkes gennem stigende priser, hvis den udenlandske konkurrent producerer under en tilsvarende inflation. Er det ikke tilfældet, fører den højere produktionsomkostning til mindre fortjenester eller, som vi allerede har oplevet det for tekstilindustriens vedkommende, simpelthen til standsning af en del af virksomhederne, netop fordi de ikke kan få dækning for produktionsomkostningerne.

Vi skulle altså ikke kunne eller burde i alt fald ikke kunne blive uenige om, at en stigning i produktionsomkostningerne ud fra alle synspunkter må være uønsket. Kan vi også blive enige om, at den bør bekæmpes? Spørgsmålet er, om der findes midler egnede til at forhindre omkostningsniveauets vækst. Det er som middel hertil, jeg anbefaler den konservative plan. Da det synes, som om det ærede medlem har fået den opfattelse, at jeg mener, vi ad denne vej skulle kunne standse pristalsbevægelsen fuldstændig, nødsages jeg til at citere, hvad jeg derom sagde under åbningsdebatten den 18. oktober (sp. 111):

„Hvis vi nu valgte“

sagde jeg,

„den udvej, som jeg allerede har talt om; nemlig at nedsætte skatter og afgifter, således at pristallet forblev i ro, eller i alt fald sådan, at bevægelseshastigheden i det blev mindre, så ville vi dog afværge eller forhale stigningen i omkostningerne og beskytte landets konkurrenceevne.“

Jeg tror, det høje ting vil erkende, at der i disse ord ligger en åben indrømmelse af, at en fuldstændig afbalancering af stigningen i leveomkostningerne gennem skattnedsættelser kunne blive uoverkommelig for statskassen.

Den 18. oktober, da denne tale blev holdt, var det endnu fuldstændig usikkert, hvor mange portioner man måtte regne med januarpristallet ville give ret til. Nu tør man vel formode, der vil blive tale om ca. 3 portioner. Det vil næppe være muligt at yde dækning for så betydelige beløb.